

1. KOLMIYHTEINEN JUMALA

Kolmiyhteys näyttää Jumalan suuruuden

Jumala luo puutarhan. Hän muuttaa itsensä ihmiseksi ja astuu puutarhaan rukoilemaan itseään: "Kunpa minun tahtoni toteutuisi, ja tämä malja menisi ohi. Jos se ei ole mahdollista, niin tapahtukoon sitten minun tahtoni." Verta hikoillen Jumala suostuu omaan tahtoonsa ja kuolee ristillä. Tämän hän tekee siksi, että ilman kuolemaansa hän ei suostuisi koskaan päästämään syntisiä ihmisiä lähelleen, vaikka hän rakastaakin heitä niin paljon, että on valmis kuolemaan heidän puolestaan. Onneksi Jumala on kuoltuaankin elossa, joten hän herättää itsensä kuolleista ja astuu luoksensa taivaaseen. Nyt hän istuu taivaassa oikealla puolellaan ja rukoilee itseään muistaen ihmisiä, joiden sydämessä hän asuu maan päällä. Vielä kerran hän ennalta määrittämänään hetkenä saapuu tuomitsemaan eläviä ja kuolleita, muttei itsekään tiedä, milloin se tapahtuu.

Väitetään, että kolmiyhteys on vaikea ymmärtää. Onhan se toki hankalaa selittää, kuinka kolme on yksi. Edellä kuvattu Jumalan pelastustekojen tiivistelmä auttaa kuitenkin näkemään, kuinka käsittämättömäksi kristinuskon Jumala muuttuisi, jos kaikki kuvattaisiin yhden Jumalan tekona mainitsematta Isää, Poikaa ja Pyhää Henkeä. Vaikka kolmiyhteys on käsitteenä haasteellinen, on se lopulta yksinkertaisin tapa kuvata Jumalan suuruutta. Eri persoonien kautta on mahdollista hahmottaa se, kuinka yksi Jumala voi samanaikaisesti olla niin monenlainen, jopa itsensä vastakohta.

Raamatun sivuilta ei löydy sanaa kolmiyhteinen, mutta tuohon sanaan ovat jo varhaiset teologit onnistuneesti tiivistäneet sen, mitä Jumala itsestään kertoo. Jumalan Sana opettaa, että Isä on Jumala, Poika on Jumala ja Pyhä Henki on Jumalan Henki. Ja yhtä aikaa sanotaan: "Kuule, Israel! Herra, meidän Jumalamme, Herra on yksi." (5. Moos. 6:4 KR33) Vanhan Kirkkoraamatun sanamuoto alleviivaa alkukielen ilmausta, jossa yksi Jumala mainitaan kolmesti. Uuden testamentin valossa tämä juutalaisten uskontunnustukseksi sanottu jae voidaankin nähdä kätketyksi viittaukseksi kolmiyhteydestä.

Utelias ihminen haluaisi pilkkoa Jumalan palasiksi kuin kymmenvuotias tutkijan alku, joka purkaa leluaan saadakseen selville sen toimintaperiaatteet. Kun kolmiyhteyttä moititaan vaikeatajuiseksi, kyse ei lopulta ole siitä ihmetyksestä, kuinka Isä, Poika ja Pyhä Henki voivat olla yksi Jumala. Ymmärtämisen vaikeus johtuu siitä,

että ihminen ei voi koskaan ymmärtää Jumalaa eikä määritellä häntä tyhjentävästi. Mitä tahansa Jumalasta sanotaan, on se parhaimmillaankin vain vaillinainen kuvaus jostain näkökulmasta.

Raamatun ilmoituksen mukaan Jumala on henki, rakkaus ja valo. Hänen olemuksensa on kaikkivaltias, salattu ja ikuinen. Jumalan piirteitä ovat armollisuus, oikeudenmukaisuus ja pyhyys. Listaa voisi jatkaa loputtomasti, mutta edes Jumalan itsensä ilmoittamat kuvaukset eivät kerro kaikkea. Ihminen on kuin saviruukku, joka yrittää selittää, millainen savenvalaja hänet on valmistanut. Niinpä kolmiyhteyttä ei kannata väittää yhtään sen vaikeammaksi kuin mitä tahansa muutakaan yritystä Jumalan kuvailemiseksi. Jumala on Jumala.

Jumalan persoonat tunnetaan teoistaan

Jumalan ymmärtäminen ei helpotu, jos kehitellään mielikuvia siitä, miltä Jumalan persoonat näyttävät. Lopputulokseksi saadaan vain jotain satuhahmoja muistuttavia olentoja. Isä kuvitellaan usein pilven reunalla istuvaksi valkopartaiseksi vanhukseksi, jonka pitäisi olla kaikkialla yhtä aikaa. Poika näyttää mielikuvissa valkoviittaiselta ja pitkätukkaiselta mieheltä, joka ihmeitä tehden kulki Galilean maastossa opetuslapsijoukko perässään. Pyhä Henki on vaikein, kun hänelle ei voi oikein keksiä ulkonäköä. Henki mielletäänkin jonkinlaiseksi tuulen huminaksi tai voimakentäksi, joka voi olla kuitenkin kuin kyyhkynen tai tulenliekki.

Jumalan olemusta saa toki Raamatun ilmoituksen valossa arvailla, mutta todellista tietoa ei ole tarjolla. Jumalan ymmärtämistä palvelee eniten se, että tutkitaan niitä tekoja, joita Raamattu kertoo Jumalan persoonien tekevän. Vanhoissa uskontunnustuksissakaan ei kuvailla sitä, millainen Jumala on, vaan keskitytään ”työtehtäviin”, jotka ovat ominaisia kullekin persoonalle. Isä tunnetaan maailman Luojana ja hallitsijana. Poika on ihmiskunnan Pelastaja. Pyhä Henki näyttäytyy seurakunnan keskellä vaikuttavana Pyhittäjänä, eli seurakunnan ja kristittyjen kasvattajana.

Raamatun tekstimäärä on valtava. Kertomuksia Jumalan persoonien toiminnasta on niin runsaasti, että kokonaiskäsityksen saaminen pelkästään Raamattua läpi lukemalla voi olla haastavaa. Kiintopisteiksi kannattaa siis ottaa ne käskyt, jotka Isä, Poika ja Pyhä Henki ovat antaneet. Näissä käskyissä kiteytyvät kunkin persoonan keskeisimmät tehtävät niin kuin ne kristillisessä uskossa on totuttu ymmärtämään. Ihmiskunta, seurakunta ja yksittäiset kristityt ovat saaneet Kolmiyhteiseltä Jumalalta toimintaohjeet. Niitä tutkien opitaan oleellisia asioita Kolmiyhteisen Jumalan olemuksesta, mutta samalla ne sisältävät kaikkein keskeisimmät elementit siitä, mitä on eläminen ihmisenä ja kristittyinä.

Luojan tehtävä ihmiskunnalle: Viljelkää ja varjelkaa!

Isä on maailmankaikkeuden Luoja ja olemassaolon alkulähde. Mooses sai palavasta pensaasta kuulla Jumalan nimen, joka kertoi tärkeimmän asian hänen olemuksestaan: ”Minä olen se joka olen” (2. Moos. 3:14). Mitä tahansa universumista koskaan löydetäänkään, ovat ne asiat olemassa vain siksi, että ensin on ollut Luoja.

Apostolinen uskontunnustus muotoilee asian tiiviisti: ”Minä uskon Jumalaan, Isään kaikkivaltiaaseen, taivaan ja maan luojaan”. Lyhyessä lauseessa ei kerrota Isästä mitään tarkkaa, mutta siinä sanotaan kaikkein oleellisin: Jumala on kaiken alkusyy. Kaikki, mikä on olemassa, on Jumalan luomistyön tulosta. Mikään elämään ja arkeen liittyvä asia ei ole hänelle vierasta. Erityisen keskeisessä asemassa Jumalan luomistyössä on ihminen, ja hänen elämänsä liittyvät asiat.

Luomiskertomus huipentuu ihmisen luomiseen. Tässä yhteydessä ihmiskunta saa Luojaltaan erityisen käskyn ja aseman: ”Olkaa hedelmälliset, lisääntykää ja täyttäkää maa ja ottakaa se valtaanne. Vallitkaa meren kaloja, taivaan lintuja ja kaikkea, mikä maan päällä elää ja liikkuu.” (1. Moos. 1:28) Jatkossa käsky tarkentuu. Luojalleen rakas luomakunta ei ole tarkoitettu riistettäväksi vaan huolehdittavaksi: ”Herra Jumala asetti ihmisen Eedenin puutarhaan viljelemään ja varjelemaan sitä.” (1. Moos. 2:15)

Luomakunnasta huolehtiminen on ihmiskunnan tärkein tehtävä, jonka Luoja antoi ennen mitään muuta käskyä. Yhä edelleen se koskee jokaista ihmistä kansallisuudesta, maailmankatsomuksesta tai vakaumuksesta riippumatta. Kukaan ei voi irtisanoutua siitä, eikä käskyä voi kiertää vetoamalla muihin tärkeämpiin tehtäviin.

Luoja on velvoittanut ihmiskuntaa pitämään huolta ihmisistä, eläimistä ja luonnosta – kaikesta, minkä hän on luonut.

Pelastajan tehtävä seurakunnalle: Kastakaa ja opettakaa!

Ihmisenä eläminen voi parhaimmillaan olla antoisaa, onnellista ja kaunista. Silti täydellisinkin elämä jäisi merkityksettömäksi pistäytymiseksi ajan historiassa, jos kaikki päättyisi kuolemaan. Jumalan toinen persoona tuli Jeesuksessa antamaan ihmiskunnalle iankaikkisen päämäärän ja merkityksen. Kuolema ei olekaan loppu vaan uuden alku.

Vanhojen uskontunnustusten suurin tekstimäärä on tiivistettyä kertomusta Jeesuksen pelastavista teoista. Jumalan poika syntyi ihmiseksi, kuoli ihmiskunnan syntien tähden ja voitti kuoleman ylönousemuksellaan. Nyt hän on taivaallinen seurakunnan Herra, joka aikojen lopussa palaa takaisin tuomitsemaan elävät ja kuolleet. Pojan teot näyttävät sen, että ajallisen elämän erityisenä sisältönä on usko ja toivo ikuisesta elämästä. Ihmisen kuuluu elää Luojan luomaa arkea, joka Pelastajan ansiosta suuntautuu kohti taivasta.

Pelastussanoma on tarkoitettu koko ihmiskunnalle. Jeesus antoi yksiselitteisen käskyn seuraajilleen: ”Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsiksi: kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käskennyt teidän noudattaa.” (Matt. 28:19-20) Evankeliumi ei ole vielä tavoittanut kaikkia, eikä jokainen sanoman kuullut ole ottanut sitä vastaan. Niinpä seurakunnan tärkein tehtävä ei ole sama kuin ihmiskunnan tehtävä. Seurakunnan on ennen kaikkea noudatettava Pojan käskyä. On kerrottava pelastuksesta, opetettava Jumalan Sanaa ja kastettava ihmisiä Jeesuksen opetuslapsiksi.

Pyhittäjän tehtävä kristitylle: Kasva henkilökohtaisessa suhteessa Jumalaan!

Luoja ja Pelastaja tekevät työtään edelleen halliten maailmaa, synnyttäen elämää ja pelastaen sieluja. Silti Isän ja Pojan teot voivat tuntua kovin kaukaisilta. Maailma luotiin aikojen alussa, ja Jeesuksen elämästäkin on kulunut jo 2000 vuotta. Kolmiyhteisen Jumalan työ täydentyy siinä, että Pyhän Henkensä kautta Jumala on koko ajan läsnä niin seurakunnan kuin jokaisen Jeesuksen seuraajan elämässä.

Pyhä Henki on olemukseltaan vaikeimmin kuvailtava Jumalan persoona. Edes hänen tekojaan ei ole helppo määritellä tarkasti. Apostolisessa uskontunnustuksessa kerrotaan Pyhästä Hengestä vain se, että uskomme häneen. Nikean uskontunnustuksessa hänen teostaan sanotaan suppeasti: ”Me uskomme Pyhään Henkeen, Herraan ja eläväksi tekijään ... joka on puhunut profeettojen kautta.”

Raamatun teksteissä tarkentuu se, mitä eläväksi tekemisellä tarkoitetaan. Pyhä Henki vaikuttaa seurakunnan keskellä niin, että jokaisen kristityn suhde Kolmiyhteiseen Jumalaan olisi elävää yhteyttä. Henki synnyttää uskoa Jeesukseen ja auttaa ymmärtämään Raamatun Sanaa. Pyhä Henki varustaa seurakunnan armolahjoilla ja pyhittää, eli kasvattaa kristittyä eri tavoin Jumalan tahdon mukaiseen elämään. Jumalan kolmas persoona on kuin kontaktipinta, jonka kautta maailmankaikkeuden Herra kumartuu ylhäisestä yksinäisyydestään ihmisen sydämeen asti.

Pyhä Henki vuodatettiin helluntaina seurakunnalle, eikä Jumalan kolmas persoona ole siksi kenenkään kristityn yksityisomaisuutta. Henki luo yhteyden seurakunnan keskelle. Kuitenkaan Henkeä ei vuodatettu seurakunnan toimitilaan, varastoon tai kassakaappiin vaan jokaisen Jeesuksen seuraajan sydämeen. Pyhä Henki toimii sen vuoksi myös yksilöllisesti velvoittaen jokaisen kristityn elämään omakohtaisesti Jumalan lapsena ja henkilökohtaisessa suhteessa Jumalaan: ”Kaikki, joita Jumalan Henki johtaa, ovat Jumalan lapsia. ... Henki itse todistaa yhdessä meidän henkemme kanssa, että olemme Jumalan lapsia.” (Room. 8:14, 16)

Kolmiyhteydessä ääripäät kohtaavat

Kolmiyhteys näyttää Jumalan suuruuden tavalla, joka olisi yhden persoonan kautta mahdotonta. Jumalan persoonissa ovat läsnä ääripäät – tai suorastaan toistensa vastakohtat, joita ei voisi sovittaa yhteen ilman erillisiä persoonia. Kolmiyhteys on sana, joka kertoo kolmen hyvin erilaisen persoonan yhteydestä.

Kolmiyhteinen Jumala on maailmankaikkeutta suurempi universumin Herra ja iankaikkinen voima. Hänellä ei ole ollut mitään vaikeuksia asettaa linnunratoja ja avaruuden tähtiä paikoilleen. Samaan aikaan hän on myös historialliseen aikaan ja paikkaan syntynyt fyysinen henkilö, jota ihmiset pystyivät vahingoittamaan ja joka pystyi kuolemaan. Lisäksi hän on huomaamattoman hennosti ilmenevä Jumalan läsnäolo, joka puhuu sanattomin huokauksin kristityn sydämessä. Jumala on tätä kaikkea yhtä aikaa.

Ajatuskuviot sotkeutuvat lopullisesti, kun Raamatun sivuilta tulee vastaan kohtia, joissa kolminaisuuden persoonien roolit sekoittuvat. Isä on Luoja, mutta yhtä lailla Poika ja Pyhä Henki olivat läsnä luomisessa. Poika on Pelastaja, mutta Isä oli Kristuksessa ja sovitti synnit maailman kanssa. Pyhä Henki lähtee Isästä ja Pojasta, mutta kristityn sydämessä asuessaan Henki sisältää myös Kristuksen. Vaikka Kolmiyhteys on paras apuväline Jumalan ymmärtämiseksi, on Jumala tätäkin määritelmää suurempi. Lopullinen Jumalan olemus jää mysteeriksi, jota ei voi edes kolmiyhteyden avulla ottaa haltuun.

”Tämän vuoksi minä polvistun Isän eteen, hänen, jonka asemaa jokainen isän ja lapsen suhde taivaassa ja maan päällä kuvastaa. Rukoilen, että hän sanomattomassa kirkkaudessaan hengellään vahvistaisi ja voimistaisi teidän sisäistä olemustanne. Näin Kristus asuu teidän sydämissänne, kun te uskotte, ja rakkaus on elämänne perustus ja kasvupohja.” (Ef. 3:14-17)

Yksi Jumala on kolme persoonaa yhdellä kertaa ja yhtä aikaa. Myös persoonien antamat tehtävät ovat samanaikaisesti voimassa jokaisen ihmisen kohdalla. Ihmiskunnan jäsenenä jokainen ihminen on saanut tehtäväkseen pitää huolta luomakunnasta. Seurakunnan jäsenenä jokainen kristitty kuuluu joukkoon, jonka velvollisuus on edistää evankeliumin ja Jumalan tahdon julistamista. Jeesuksen seuraajana jokaisen uskovon kuuluu elää omakohtaisessa yhteydessä Jumalaan. Mitään näistä tehtävistä ei voi korvata toisella eikä mikään ole toistaan arvokkaampi. Vaatimusta henkilökohtaisesta uskosta ei voi ulkoistaa seurakunnalle, seurakunnan tehtävää ei voi korvata ihmiskunnan tehtävällä eikä henkilökohtainen usko anna oikeutta sivuuttaa ihmiskunnan saamaa tehtävää.

Kolme persoonaa auttavat näkemään koko Jumalan paremmin. Kaikesta huolimatta Jumala on niin suuri, että yksikään ihminen ei hahmota Jumalaa kokonaan eikä edes Kolminaisuuden persoonia tasapuolisesti. Jokin persoonista on luultavasti se, jota mieluiten rukouksessa puhuttelee tai jonka kautta Jumalaa tulee katselleeksi. Samalla tavoin persoonien antamista tehtävistä jokin tuntuu itselle muita tärkeämmältä ja rakkaammalta. Näin saa ollakin, mutta Jumalan tuntemisen ja itsensä ymmärtämisen vuoksi on hyvä tunnistaa oma painotuksensa.

Keskustelukysymyksiä:

1. Ketä Jumalan persoonaa sinä puhuttelet rukoillessasi?
 - Onko sinulla joku vakiintunut rukouksen aloitus?
 - Jos saat rukousvastauksen, kenen minkä Jumalan persoonan ajattelet vastanneen sinulle?
 - Mitä ajattelet sanonnasta: ”On rukoiltava Isää Pojan kautta Pyhässä Hengessä”?
2. Kuka Jumalan persoonista tuntuu sinusta läheisimmältä?
 - Tai kuka Jumalan persoonista tuntuu sinusta etäisimmältä? Mistä se johtuu?
3. Millainen Isä on sinun mielestäsi?
 - Millaisia mielikuvia sinulla on hänestä ollut?
 - Mitä sana ”isä” kertoo sinulle Jumalan olemuksesta?
 - Kuinka koet oman isäsuhteesi heijastuvan suhteeseesi Taivaallisen Isän kanssa?
4. Mitä Isän antama tehtävä, ”Viljelkää ja varjelkaa”, kertoo sinulle Jumalasta?
5. Millainen Poika on sinun mielestäsi?
 - Miltä Jeesus sinun mielestäsi näyttää?
 - Onko Jeesus tyyliltään enemmän runopoika vai raksamies?
 - Mitä ajattelet siitä, että Jeesus on mies?
 - Jeesus käyttää itsestään myös sanoja ”poika”, ”veli” ja ”ystävä”. Mitä nämä sanat merkitsevät sinulle?
6. Mitä Pojan antama tehtävä, ”kastakaa ja opettakaa”, kertoo sinulle Jumalasta?

7. Millainen Pyhä Henki on sinun mielestäsi?
 - Kuinka selittäisit pienelle lapselle, mikä Pyhä Henki on?
 - Isä on henki, jolla ei ole ruumista. Kuinka Pyhä Henki eroaa sinun mielestäsi Isästä?
8. Mitä Pyhän Hengen vaikuttama tehtävä, ”kasva henkilökohtaisessa suhteessa Jumalaan”, kertoo sinulle Jumalasta?
9. Pohdi Kolmiyhteisen Jumalan antamia tehtäviä.
 - Mitä Isän, Pojan ja Pyhän Hengen antamista tehtävistä pidät tärkeimpänä koko maailmaa ajatellen?
 - Mikä annetuista tehtävistä on sinulle itsellesi luontaisin tai mieluisin?
 - Mikä tehtävistä on sinulle vierain tai vaikein?